

## 1. UVOD

Ženski polni sistem obuhvata polne organe koji predstavljaju anatomske strukture žene, čija je osnovna funkcija reprodukcija i produženje vrste. Po svojoj građi i funkciji, organi ženskog polnog sistema su mnogo složeniji u odnosu na muške, jer nisu namijenjeni samo za stvaranje jajne ćelije, već i za čuvanje oplodjenog jajašca, njegov razvoj i rađanje novog organizma. Posmatrajući sa funkcionalnog aspekta, sastoje se od germinativnog i endokrinog dijela, a sa anatomskeg aspekta od spoljašnjih i unutrašnjih organa.

Svaka maligna bolest koja se otkrije u nekom od organa ženskog polnog sistema naziva se ginekološki karcinom. Karcinom kao zloćudna bolest poznat je i definisan u davnoj prošlosti, ali i u savremenim uslovima, posmatrajući po broju oboljelih i umrlih (koji je u stalnom porastu) predstavlja drugu grupu oboljenja, odmah nakon oboljenja srca i krvnih sudova. U pojedinim zemljama, karcinom se kategorizuje kao najčešći je uzrok smrti.

Karcinom, odnosno među širim narodnim masama poznatiji naziv - rak formira ćelije koje su izgubile opštu prirodnu fiziološku kontrolu. Rezultat gubljenja fiziološke kontrole i neograničenog povećanja broja novih vrsta ćelija koje se mogu i prenositi na druge dijelove tijela – organe, koji čak nisu ni blizu primarno oboljelih, je narušavanje njihove normalne funkcije. Krajnji ishod formiranja kancerogenih ćelija usljed poremećaja funkcija pojedinih organa koji su značajni za život je smrt oboljelih.

Na osnovu navedenog postavlja se **problem istraživanja** šta je zapravo karcinom ženskog polnog sistema, odnosno koje vrste karcinoma ženskog polnog sistema postoje, na koji način se ispoljavaju simptomi kod žena oboljelih od karcinoma polnog sistema, na koji način se vrši otkrivanje i liječenje karcinoma ženskog polnog sistema i koji su faktori rizika i metode prevencije navedenih vrsta karcinoma. Problem je onkološke prirode, te se odgovor na postavljeno pitanje nalazi u teorijskim i empirijskim istraživanjima iz navedenog segmenta.

**Cilj rada** je objasniti anatomiju ženskog polnog sistema, zatim pojam i vrste karcinoma ženskog polnog sistema, simptome kod žena oboljelih od karcinoma polnog sistema, načine otkrivanja i liječenja karcinoma ženskog polnog sistema, faktore rizika i metode prevencije navedenih vrsta karcinoma, te na kraju rada, na praktičnom primjeru, prikazati statistiku, odnosno učestalost oboljenja od karcinoma ženskog polnog sistema u različitim regijama.

**Predmet rada** jeste karcinom ženskog polnog sistema i učestalost pojave navedenog oboljenja.

Rad je podijeljen na tri dijela. Prvi dio rada biće posvećen anatomiji ženskog polnog sistema. U okviru ovog dijela rada biće detaljnije objašnjeni unutrašnji i vanjski ženski polni organi. U drugom dijelu rada biće objašnjene vrste karcinoma ženskog polnog sistema, simptomi ovih vrsta karcinoma, način otkrivanja i liječenja, te faktori rizika i metode prevencije karcinoma ženskog polnog sistema. U trećem dijelu rada, na praktičnom primjeru, biće predstavljeni statistički podaci iz segmenta onkologije, odnosno učestalost pojave karcinoma ženskog polnog sistema.

**Hipoteza rada** je pretpostavka da je karcinom ženskog polnog sistema učestalo oboljenje, te da je učestalost javljanja povezana sa edukacijom osoba ženskog pola o HPV infekcijama i metodama prevencije bolesti. Na osnovu glavne hipoteze moguće je definisati i pomoćne hipoteze:

- Od svih vrsta karcinoma ženskog polnog sistema, najučestalija vrsta je karcinom grlića materice,
- Većinu karcinoma ženskog poslnog sistema uzrokuje HPV infekcija,
- Ukoliko je zemlja manje razvijena, odnosno sa smanjenom sviješću građana o značaju edukacije o problemu, karcinom se javlja učestalije u odnosu na razvijene zemlje i zemlje koje aktivno sprovode edukaciju o metodama prevencije od HPV infekcije,

**Metode** koje će se koristiti u radu da bi se zadovoljio cilj i hipoteze rada su:

- **Metoda deskripcije** – na osnovu koje će biti opisane osnovne pojave i procesi vezano za karcinom ženskog polnog sistema,
- **Metoda klasifikacije** – čijom primjenom će se razložiti osnovne vrste karcinoma ženskog polnog sistema, načini otkrivanja i liječenja karcinoma ženskog polnog sistema, te faktore rizika i metode prevencije ženskog polnog sistema,
- **Metoda statističke analize i obrade podataka** – na osnovu koje će se izvršiti obrada prikupljenih podataka vezano za učestalost karcinoma ženskog polnog sistema u različitim područjima i regijama,
- **Metoda indukcije** – na osnovu koje ćemo, polazeći od pojedinačnih pojava – anatomije ženskog polnog sistema, vrsta karcinoma ženskog polnog sistema doći do spoznaja i zaključaka o generalnim problemima i učestalosti ponavljanja navedene bolesti.